

Utesvenska

Utomhuspedagogik
för förskoleklass och årskurs 1

Författare: Malin Gustavsson
Illustrationer: Ted Johansson och Skolplus

© Skolplus AB. Materialet kan användas i den egna interna verksamheten under förutsättning att man har en licens för Skolplus. Materialet får ej spridas vidare på till exempel internet.

Utesvenska

Förord

Att inhämta kunskap ute i det fria ger många vinster. När vi lär i rörelse aktiveras alla sinnen, vilket kan bidra till att kunskaperna befästs bättre. När vi arbetar i uteklassrummet övar vi samtidigt på ett naturligt sätt olika sociala färdigheter och samarbetar i större utsträckning. Det är dessutom bra för hälsan att vi rör på oss och får frisk luft. Genom att vistas utomhus lär vi oss också på ett självklart sätt att uppskatta och vara rädda om naturen.

I detta material har jag samlat mina bästa övningar och tips för att du på ett enkelt och roligt sätt ska kunna ge dig ut med din klass. Jag har genom åren inspirerats av både kollegor och litteratur och hoppas att du ska få lika stor användning av dessa övningar som jag har haft. I materialet kommer dina elever att få följa Rävén och Grävlingen på olika spännande uppdrag, med fokus på ämnet svenska.

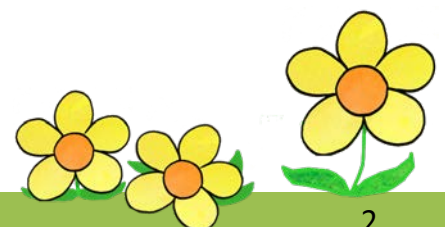
Vi ses i uteklassrummet!

Malin Gustavsson

I serien ingår:

Utomhuspedagogik för förskoleklass och årskurs 1

Utomhuspedagogik för årskurs 2–3

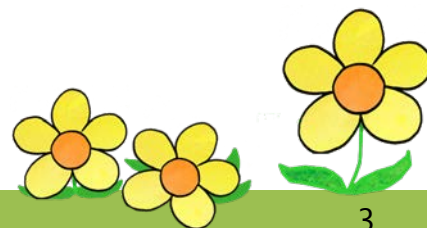
Innehåll

Häftet innehåller tio övningar, var och en med en elevinstruktion och en instruktion till läraren.

Upplägg när ni lär utomhus	4–5
Klassens utekompisar	6
Vi övar på att rimma	
Rimpromenad	7–8
Akta er för Rävén	9–10
Vi övar på bokstäver och bokstavsljud	
Bokstavslådor	11–12
Skattjakt	13–14
Vi övar på bokstäver och ord	
Skriv med naturen	15–16
Bilda ord	17–18
Vi övar på ordbilder	
Ord och rörelser	19–20
Hitta orden	21–22
Vi övar på vokaler och konsonanter	
Stafett	23–24
Vi övar på att skriva meningar	
Bilda meningar	25–26

Bilagor

- 1a och 1b – Rimord med bildstöd
- 2a och 2b – Rimord utan bildstöd
- 3a – Skattkistor och guldpengar
- 3b – Frågor till skattjakten
- 4a – Skylt, konsonanter
- 4b – Skylt, vokaler
- 5 – Bilder att skriva meningar till
- 6 – Guldkotten

Upplägg när ni lär utomhus

Samtliga övningar har en tydlig struktur med ett gemensamt grundupplägg som lätt kan anpassas och varieras efter klassens behov. Lärarinstruktionerna är till för dig när du förbereder och planerar lektionen. Elevinstruktionerna och tillhörande bilagor tar du med dig ut som stöd och arbetsmaterial för eleverna.

Börja med att välja en plats för ert uteklassrum. Då slipper ni lägga tid och energi på att hitta en ny plats varje gång. I ett eget uteklassrum kommer eleverna att känna igen sig och får därmed lättare att fokusera på övningarna.

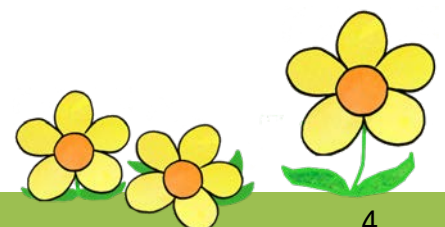
Grundupplägg för alla övningar

Läs igenom lärarinstruktionen till den övning du valt. Skriv ut och förbered eventuella bilagor. OBS! Alla bilagor ska skrivas ut enkelsidigt.

- 1 När ni kommit till uteklassrummet börjar ni alltid med att samlas i en ring för att gå igenom lektionens mål och övningar. I ringen ser och hör alla bra.

Till varje övning finns en elevinstruktion med bild och en kortfattad förklarande text riktad till eleverna. Denna kan skrivas ut i A3-format och lamineras för att visas upp för klassen vid genomgång av en ny övning. (Se separat fil för utskrift i A3-format.) Skylten kan sättas upp så att eleverna även kan öva på att läsa och förstå på egen hand.

- 2 Det är smidigt att alltid ha samma lärkompisar utomhus. Då kan alla snabbt komma igång eftersom de redan vet vilka de ska arbeta med. Förbered gärna med att ha bestämda utepar och mindre utegrupper om fyra elever (se sidan 6).
- 3 Återsamlas i ring och avsluta övningen utifrån instruktionen för respektive övning eller enligt nedanstående förslag.
 - Använd några elevers/pars/gruppers arbete som bra exempel (se till att inte alltid välja samma elever). Låt gärna eleverna förklara hur de tänkte.
 - Ställ utmanande frågor till eleverna: "Hur tänkte ni då?", "Vad tror ni händer om ...?"
 - Återkoppla alltid till målet med övningen när ni avslutar, t.ex. att lära sig sammansatta ord, ordklasser osv.

Delaktighet

Att alla elever får vara med och känna sig delaktiga är viktigt för motivation och inläring samt för elevernas och gruppens sociala utveckling. Man kan arbeta på många sätt för att säkerställa elevers delaktighet, men utgångspunkten bör alltid vara den specifika gruppens förutsättningar.

Sammansättningen av elevernas utegrupper kan vara det första viktiga steget mot lyckade grupparbeten. Vi rekommenderar (som tidigare nämnts) att redan i förväg planera elevgrupper i olika storlekar.

Det är bra att kontinuerligt träna eleverna på och påminna dem om att ge varandra positiv återkoppling.

Inför grupparbete kan man avtala med eleverna om att få en utmärkelse, till exempel en "guldkotte" (bilaga 6), om de varit extra duktiga på att samarbeta och skapa delaktighet. Viktigt är att alla i klassen vet *hur* de ska arbeta för att gruppen ska få utmärkelsen. Till exempel:

- Se till att alla i gruppen får positiv återkoppling.
- Se till att alla i gruppen får vara med och berätta vad gruppen kommit fram till. (Det känns ofta lättare och tryggare att återge gruppens svar än att återge sitt eget. Därmed skapas möjlighet att stärka eleverna i att våga synas och höras.)

Det är inte alltid så enkelt att arbeta tillsammans. Samarbete är något man måste öva på. En viktig del i detta är att stärka vi-känslan i gruppen, vilket man kan göra genom olika värdegrundsövningar/gruppstärkande övningar. Bra samarbete tar tid!

Att ha med till uteklassrummet:

- blyertspennor och suddgummin
- skrivpapper
- mini-whiteboards (eller laminerade vita papper) och whiteboard-pennor
- elevinstruktion och tillhörande bilagor
- koner (kan i många fall ersättas med stenar eller annat material som redan finns naturligt i ert uteklassrum)
- kläder efter väder

Ur hållbarhetsperspektiv kan det vara bra med ett gemensamt "uteskåp" med **en** uppsättning av material för varje övning. Materialet kan då användas av flera klasser.

Klassens utekompisar

Utepar

1	6	11
2	7	12
3	8	13
4	9	14
5	10	15

Utegrupper (4 elever/grupp)

1	5
2	6
3	7
4	8

Rimpromenad

Vi övar på att rimma

Längs er promenad har Rävén gömt brickor med ord som rimmar på orden på det papper som ni har fått.

Nu ska ni leta efter alla de gömda orden så att ni kan bilda ordpar som rimmar. Till *skatten* ska ni till exempel hitta *katten*.

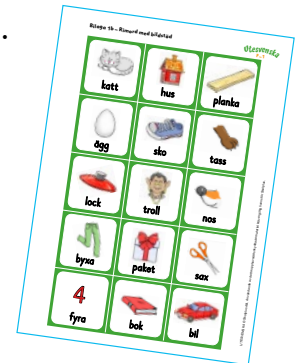
När ni har hittat ett gömt rimord ska det hemliga numret som finns på baksidan av brickan skrivas vid rätt rimkompis på ert papper med rimord.

Rimpromenad

Lärarinstruktion

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Rimord med rosa ramar** (bilaga 1a), laminerade och utklippta. Skriv ett nummer med permanent penna på baksidan av varje bricka.
- **Rimord med gröna ramar** (bilaga 1b). Skriv ut en uppsättning till varje par. Obs! Klipp inte isär.
- En **penna** till varje par.

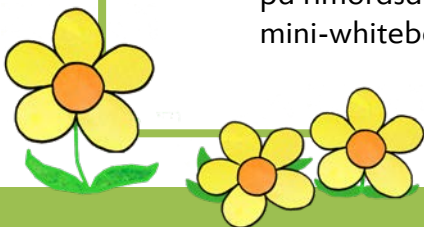
Obs! I bilaga 2a och 2b finns samma rimord, men utan bildstöd. Se förslag nedan på lite svårare varianter av övningen.

Gör så här

Förbered rimpromenaden genom att placera ut de laminerade brickorna med rimord längs ett promenadstråk. Dela upp eleverna i par och dela ut ett papper med rimord och en penna till varje par. Gå igenom vad eleverna ska göra med hjälp av elevinstruktionen och skicka iväg paren på promenaden. Varje gång eleverna finner en rimordsbricka ska de leta reda på rätt rimkompis på sitt papper. De kontrollerar vilket nummer det är på baksidan av rimordet de hittade och skriver det vid rimkompisen på pappret.

Förslag på varianter

- Låt eleverna para ihop ett ark rimord *med* bildstöd med utplacerade rimord *utan* bildstöd. (Bilaga 1b och 2a, eller bilaga 1a och 2b.)
- Låt eleverna para ihop ett ark rimord *utan* bildstöd med utplacerade rimord *utan* bildstöd. (Bilaga 2a och 2b.)
- Utmana eleverna att komma på fler rimord till orden på rimordsarken. Alla skriver ner sina rimord på mini-whiteboards.

Akta er för Räv

Vi övar på att rimma

Den här leken går till ungefär som leken *Under hökens vingar*.

Ni får ett rimord var, utom en av er som ska vara Räv.

Räv

– Akta er för Räv!

Då frågar ni:

– Vilket rim?

Räv svarar då till exempel:

– Ordet som rimmar på *raket*.

Räv släpper förbi alla som kan visa att de har rimordet
paket till andra sidan. Sen ropar Räv:

– Kom ändå!

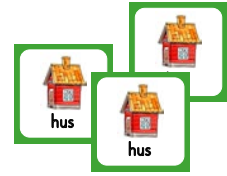
Nu ska resten försöka ta sig över till andra sidan utan att bli kullade. De som blir kullade ska hjälpa Räv nästa gång.

Akta er för Räv

Lärarinstruktion

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Rimord med gröna ramar** (bilaga 1b). Skriv ut flera exemplar Laminera och klipp isär. Välj ut några rimord som ni vill använda. Flera elever ska ha samma ord.
- **Rimord med rosa ramar** (bilaga 1a). Skriv ut ett exemplar (Förminska eventuellt till A5-storlek.) Laminera gärna, men klipp inte isär.

Gör så här

Akta er för Räv går till ungefär som leken *Under hökens vingar*.

Börja med att välja ut några enstaka rimord, så att flera elever kan få samma ord. Gå igenom vad eleverna ska göra med hjälp av elevinstruktionen. Bestäm vem som ska vara Räv. Ge Räv ark med rosa ramar och dela ut ett rimordskort med grön ram till var och en av de övriga eleverna.

Räv ställer sig mitt i området och övriga elever samlas i ena änden av lekområdet. Räv ropar: "Akta er för Räv". De andra eleverna frågar: "Vilket rim?" Räv väljer då ett av rimorden från sitt ark. Om Räv t.ex. svarar: "Ordet som rimmar på raket!" har alla elever med rimordet *paket* fri lejd över till den andra sidan av lekområdet och går över först. Räv ropar sedan "Kom ändå". Övriga elever måste nu springa och försöka låta bli att bli kullade av Räv. Alla som blir kullade blir också rävar och leken fortsätter tills det bara är en elev kvar som inte blivit tagen.

Förslag på varianter

För att göra det lite svårare kan ni istället använda rimorden utan bildstöd (bilaga 2a och 2b).

Bokstavslådor

Vi övar på bokstäver och bokstavsljud

Ni måste hjälpa Rävén. Han har tappat bort alla saker i sina bokstavslådor.

Det gäller att hitta minst tre saker som börjar på eller innehåller lådans bokstav och lägga sakerna i lådan.

Bokstavslådor

Lärarinstruktion

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- En **låda** per par eller grupp. Använd t.ex. locken som hör till lådorna med kopieringspapper.

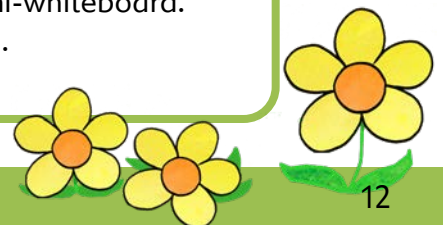
Gör så här

Välj ut en bokstav och märk lådorna med den. Dela upp eleverna i par eller grupper. Gå igenom vad eleverna ska göra med hjälp av elevinstruktionen. Tilldela varje par/grupp en egen bokstavslåda. Eleverna ska hitta minst tre saker som börjar på eller innehåller lådans bokstav och lägga sakerna i lådan. Avsluta med att alla grupper får redovisa vilka saker de hittade och hur de har tänkt.

Obs! När du väljer bokstav är det bra att tänka på att det ska vara lätt att hitta saker i omgivningen med anknytning till bokstaven. Om ni exempelvis väljer att arbeta med bokstaven **L** och är i skogen kan eleverna kanske hitta *löv, lingon, lönn, lind, lav, larv* osv. Eleverna kan även försöka hitta saker vars namn innehåller bokstaven, t.ex. *blåbär* och *tallbarr*. Eller så använder man den utvalda bokstaven för att beskriva något som man har hittat, t.ex. "en *liten sten*".

Förslag på varianter

- Låt paren/grupperna arbeta med olika bokstäver. Ni kan då avsluta övningen med att eleverna tillsammans, eller i gruppen, ska försöka bilda ett ord av alla lådornas bokstäver. Kom i så fall ihåg att i förväg välja bokstäver som tillsammans kan bilda ett ord, exempelvis SOL eller SKOLA.
- Om paren/grupperna arbetar med olika bokstäver kan ett annat sätt att avsluta övningen vara att låta dem byta lådor med varandra och diskutera. Går det att hitta ännu fler saker som börjar på eller innehåller lådans bokstav? Var det någon bokstav som var svårare än de andra att hitta saker på? Skriv sedan tillsammans upp alla orden på en mini-whiteboard. Prova gärna att placera orden i bokstavsordning.

Skattjakt

Vi övar på bokstäver och bokstavsljud

Räven har gömt värdefulla skattkistor i skogen.
Nu är er uppgift att försöka hitta en skattkista i taget
och svara rätt på frågan som hör till.

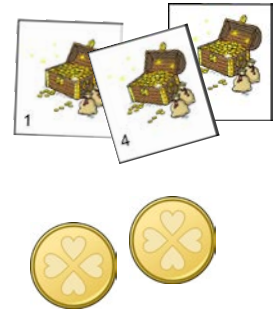
Rätt svar ger en guldpeng. Ni samlar alla guldpengarna
tillsammans till klassen. Försök att få så många guldpengar
som möjligt.

Skattjakt

Lärarinstruktion

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Skattkistor** (bilaga 3a), laminerade och utklippta till brickor. Gör hål i brickorna och trä igenom snören för upphängning.
- **Guldpenar** (bilaga 3a), laminerade och utklippta.
- **Frågor** (bilaga 3b), en omgång till varje lärare.
(För att undvika köbildning är det bra med fler vuxna som kan ge eleverna frågor.)

Gör så här

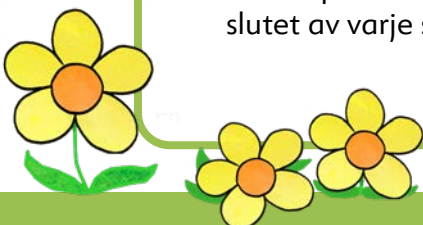
Förbered genom att hänga upp brickorna med skattkistor på olika ställen i naturen vid ert uteklassrum. Dela in eleverna i par eller grupper. Gå igenom vad eleverna ska göra med hjälp av elevinstruktionen. Skicka iväg eleverna för att leta efter skattkistorna. När de hittat en skattkista tar de med sig den och visar läraren vilket nummer den har. Eleverna får då höra frågan som hör till. Svarar de rätt får de en guldpeng. När de svarat på frågan (oavsett om man svarat rätt eller fel) lämnas den använda skattkistan kvar hos läraren och elevparet/gruppen får leta efter nästa.

Avsluta övningen när alla skattkistor är hittade eller efter en bestämd tid. Räkna ihop alla guldpenar. Hur många guldpenar lyckades klassen få ihop?

Den här typen av övning är bra för sammanhållningen i klassen. Eleverna arbetar tillsammans med ett gemensamt mål, att samla så många guldpenar som möjligt till klassen.

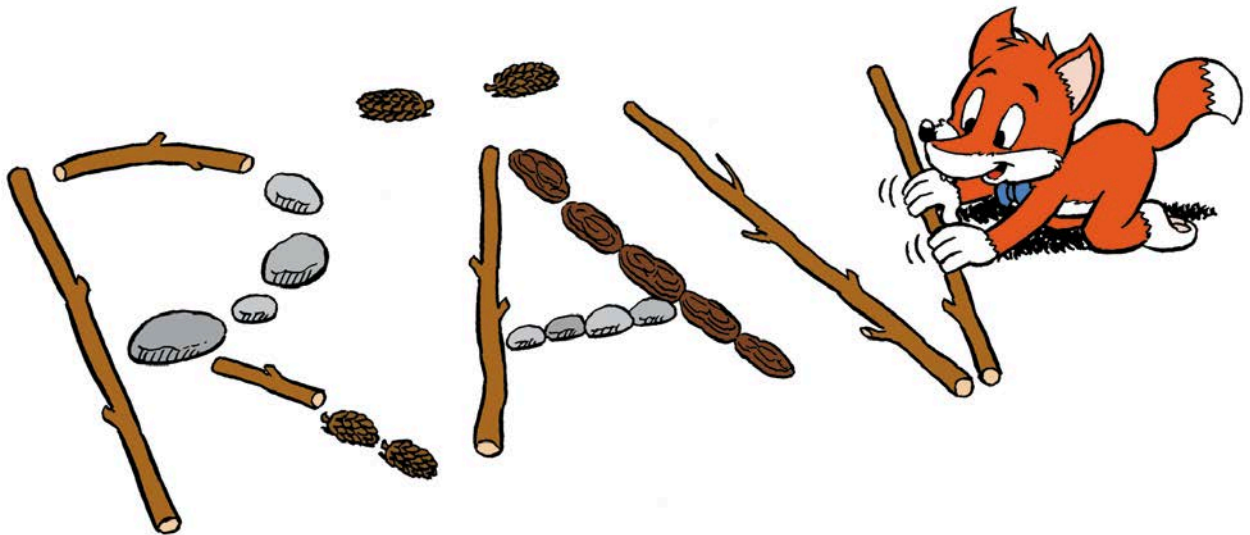
Förslag på varianter

Hitta på egna frågor och återanvänd skatterna och guldpengarna. På så sätt kan ni använda materialet som en kunskapscheck efter ett avslutat temaarbete, eller så kan ni i slutet av varje skolvecka ha "Veckans skattjakt".

Skriv med naturen

Vi övar på bokstäver och ord

Titta, vad fint Rävnen har skrivit ordet RÄV alldeles själv!

Nu ska ni skriva era namn av sådant ni kan hitta i naturen.
Forma bokstäverna så fint ni kan av pinnar, stenar, kottar
och annat som ni hittar.

Skriv med naturen

Lärarinstruktion

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- En **mini-whiteboard** och en **whiteboard-penna** kan vara bra att ha med. Om eleverna är osäkra på hur deras namn stavas, eller på bokstävernas form, kan ni göra en förlaga på mini-whiteboarden att följa.
- En **mobil med bra kamera** kan vara bra att ha om du vill dokumentera elevernas alster.
- Gott om **grenar, stenar, löv eller annat byggmaterial från naturen**.

Gör så här

Gå igenom vad eleverna ska göra med hjälp av elevinstruktionen. Låt sedan eleverna skriva sitt namn med hjälp av det material de finner i omgivningen. Om det finns elever i gruppen som är osäkra på stavningen eller på bokstävernas form kan ni först skriva ner namnen med versaler på t.ex. en mini-whiteboard. På så sätt kan eleverna ta en titt på den om de kör fast. Elever som behöver mer stöd kan skriva av sitt namn på en egen mini-whiteboard eller ett papper att ha som förlaga.

Förslag på varianter

- Som en utmaning kan några elever försöka forma en kompis namn eller ett vanligt förekommande ord. Eller varför inte forma t.ex. ordet gul, i bara gult material?
- Låt några elever forma en bokstav med saker som börjar på den bokstaven, t.ex. genom att göra ett B av barr eller ett A av asplöv.
- Låt eleverna pröva att läsa vad kamraterna skrivit.

Bilda ord

Vi övar på bokstäver och ord

Räven har packat ner några bokstäver i små lådor. Han har försökt att ta reda på hur många ord man kan bilda av bokstäverna, men inte lyckats.

Nu behöver han er hjälp. Hur många ord kan ni bilda av bokstäverna? Arbeta tillsammans. Skriv upp orden.

Bilda ord

Lärarinstruktion

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Laminerade bokstäver**. Det finns inga bokstäver bifogade i detta häfte, men skriv gärna ut från Skolplus hemsida. På skolplus.se (Lärarmaterial – Svenska utskriftsmaterial) finns till exempel versaler och gemener under rubriken "Färgläggningsbilder i A4-storlek". Även bokstäverna som finns i utskriftsmaterialet under rubriken "Min bokstavsbok" fungerar bra om du klipper ut dem.

Välj ut några bokstäver som eleverna känner till och som de kan bilda många ord av. Skriv ut så många bokstäver att varje grupp eller par får en egen uppsättning. Laminera.

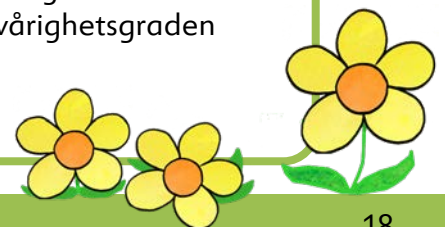
- En **låda** per par/grupp. Använd t.ex. locken som hör till lådorna med kopieringspapper.
- En **mini-whiteboard** och en **whiteboard-penna** till varje par eller grupp.

Gör så här

Lägg en uppsättning bokstäver i varje låda. Dela upp eleverna i par eller grupper. Gå igenom vad eleverna ska göra med hjälp av elevinstruktionen och tilldela paren/grupperna varsin låda. Eleverna ska försöka bilda så många ord som möjligt av bokstäverna. Orden skriver eleverna upp på sin mini-whiteboard. Bestäm i förväg hur lång tid eleverna ska arbeta med övningen och avsluta med att alla grupper får redovisa vilka ord de bildat.

Förslag på varianter

- Den här övningen kan varieras på olika sätt. T.ex. genom att byta ut bokstäverna, ha olika många bokstäver eller låta eleverna försöka bilda ett ord där alla lådans bokstäver är med.
- Stå i ring. Ha en hemlig låda eller påse med enbart vokalerna. Plocka upp en vokal och säg ljudet/ljuden för vokalen. Hur många ord kan eleverna komma på som har den vokalen i sig? Låt gärna eleverna skriva orden på sin mini-whiteboard. För att öka svårighetsgraden kan du plocka upp två vokaler.

Ord och rörelser

Vi övar på ordbilder

Räven har satt upp en massa ord runt omkring er.

Er lärare kommer nu att säga två saker:
ordet ni ska hitta och sättet ni ska röra er på.

Om er lärare säger "hej" och "hoppa", ska ni hoppa
till ordbrickan där det står "hej".

Ord och rörelser

Lärarinstruktion

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Ordbilder**. Det finns inga ordbilder bifogade i detta häfte, men skriv gärna ut ark med ordbilder från Skolplus hemsida. På Skolplus.se (Lärarmaterial – Svenska utskriftsmaterial) finner du materialet "Träna ordbilder med läskort", som passar till denna övning. Välj ut ett ark med lämpliga ord. Skriv ut i två exemplar. Laminera och klipp isär det ena.
- **Klädnypor** eller liknande att fästa ordbrickorna med på t.ex. grenar och trädstammar. Det går också bra att göra hål och trä i ett **snöre** i hörnet på varje bricka.

Gör så här

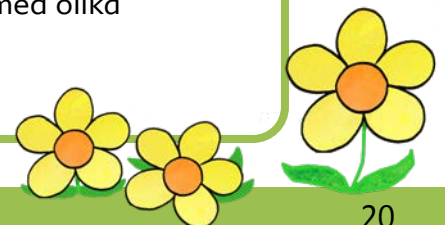
Sätt upp de laminerade brickorna med ordbilder på t.ex. olika träd. Det går så klart även bra att fästa ordbilderna på koner eller liknande om det inte finns så många träd där ni är.

Arket med ordbilder som du inte klippte isär behåller du själv för att komma ihåg vilka ord som ingår i övningen. Gå igenom vad eleverna ska göra med hjälp av elevinstruktionen. Låt eleverna samlas på lagom avstånd från det ställe där du satt upp ordbilderna. Ropa ut ett av orden och en instruktion för hur eleverna ska ta sig till det ställe där ordet finns. När alla är framme ropar du ut nästa ord och instruktion. Leken fortsätter så länge ni vill.

Bara fantasin sätter gränser, men här är några förslag på sätt att ta sig fram: *hoppa, snurra, kryp, gå baklänges, smyg, galoppera, spring, dansa, gå som en robot, flaxa som en fågel, gå sidledes, gå som om en pingvin.*

Förslag på varianter

- Börja med de enstaviga orden. När eleverna automatiserat dessa går ni vidare till nästa nivå, och så vidare.
- Om ni är flera pedagoger kan eleverna arbeta med olika svårighetsnivåer på olika ställen.

Hitta orden

Vi övar på ordbilder

Räven älskar ord. Han har hängt upp många ord längs en promenadslinga. Det gäller för er att ta reda på hur många gånger han har hängt upp varje ord.

Varje gång ni ser ett ord ska ni dra ett streck vid samma ord på ert papper.

Tänk på att viska när ni hittar ett ord, så att ni inte avslöjar för era kompisar var ni ser orden.

Hitta orden

Lärarinstruktion

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Ordbilder**. Det finns inga ordbilder bifogade i detta häfte, men skriv gärna ut ark med ordbilder från Skolplus hemsida. På Skolplus.se (Lärarmaterial – Svenska utskriftsmaterial) finner du materialet "Träna ordbilder med läskort", som passar till denna övning. Välj ut ett ark med ordbilder och skriv ut flera omgångar av det. Laminera och klipp isär. Gör hål i hörnet och trä ett snöre i varje ordbildsbricka. Skriv dessutom ut ett ark ordbilder per par eller grupp som du inte laminerar och klipper isär. Detta ark kommer att användas som protokoll av eleverna.
- En **penna** till varje par/grupp.

Gör så här

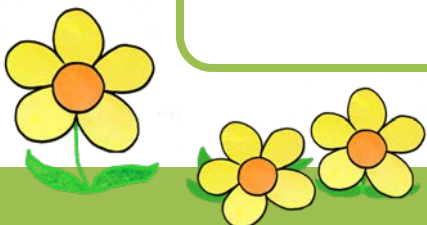
Häng upp ordbildsbrickorna längs ett promenadstråk i naturen eller runt skolbyggnaden. Se till att du *inte* hänger upp lika många exemplar av varje ordbild.

Dela upp eleverna i par eller grupper. Gå igenom vad eleverna ska göra med hjälp av elevinstruktionen. Dela ut ett ark med ordbilder och en penna till varje par/grupp. Skicka iväg eleverna parvis/gruppvis på promenaden. Varje gång de ser en av ordbildsbrickorna ska de markera samma ordbild på sitt ark genom att dra ett streck. På så sätt håller de räkning på hur många gånger de ser varje ordbild.

Avsluta gärna med att gå promenaden en gång till alla tillsammans och visa var ordbildsbrickorna finns. Hittade alla par samtliga ordbildsbrickor? Vilka missade de?

Förslag på varianter

Börja med de enstaviga orden. När eleverna automatiserat dessa tar ni nästa nivå, och så vidare.

Stafett

Vi övar på vokaler och konsonanter

Räven har blandat ihop alla bokstäverna i en enda röra.

Nu ska ni samarbeta i er grupp för att hjälpa honom att sortera dem. Hämta bokstäverna, en i taget. Hjälps åt att lägga alla vokaler i en hög och alla konsonanter i en annan.

Stafett

Lärarinstruktion

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Laminerade bokstäver**. Det finns inga bokstäver bifogade i detta häfte, men skriv gärna ut från Skolplus hemsida. På Skolplus.se (Lärarmaterial – Svenska utskriftsmaterial) finns till exempel versaler och gemener under rubriken "Färgläggningsbilder i A4-storlek". Även bokstäverna i utskriftsmaterialet "Min bokstavsbok" fungerar bra om du klipper ut dem. Skriv ut en omgång bokstäver per grupp och laminera.
- En **skylt med ordet "konsonanter"** (bilaga 4a) och en **skylt med ordet "vokaler"** (bilaga 4b). Skriv ut en uppsättning per grupp och laminera.
- Två **koner** per grupp.

Gör så här

Förbered en stafettbana per grupp. Varje bana ska ha två koner utplacerade på lagom avstånd. Lägg en skylt som det står "konsonanter" på och en skylt som det står "vokaler" på vid startkonen. Placera en uppsättning av alfabetet vid den andra konen.

Dela in eleverna i grupper och gå igenom vad de ska göra med hjälp av elevinstruktionen. Placera ut varje grupp vid en kon. På din signal ska eleverna sedan i tur och ordning hämta en bokstav i taget. De övriga i gruppen sorterar bokstäverna i en vokalhög och en konsonanthög.

Förslag på varianter

- Låt eleverna placera de mjuka vokalerna på mjukt underlag och de hårda på hårt underlag.
- Ställ eleverna i en ring runt dig. Visa upp alfabetets bokstäver, en bokstav i taget. Alternativt kan du säga bokstäverna utan att visa dem. Om bokstaven är en konsonant ska eleverna blinka, om bokstaven är en vokal ska de klappa händerna en gång.

I nästa steg kan du även låta eleverna försöka skilja på hårda och mjuka vokaler. Om du visar en mjuk vokal ska eleverna hålla händerna ovanför huvudet och om det är en hård vokal ska de stampa med en fot en gång i marken.

Bilda meningar

Vi övar på att skriva meningar

Räven vill ha er hjälp med att bilda meningar.

Hämta en bild i taget och skriv en passande mening till den. Hur många meningar lyckas ni skriva?

Bilda meningar

Lärarinstruktion

Du behöver

- **Elevinstruktion**, som laminerad skylt i storlek A3 (eller A4).
- **Bilder** (bilaga 5), laminerade och utklippta.
- Två **koner** per grupp.
- En **mini-whiteboard** och en **whiteboard-penna** per grupp.

Gör så här

Placera ut en kon per grupp så att konerna bildar en stor ring. Lägg alla bilder med bildsidan uppåt i mitten av ringen. Dela upp eleverna i grupper och gå igenom vad de ska göra med hjälp av elevinstruktionen. Påminn gärna eleverna om att en mening börjar med stor bokstav och slutar med punkt.

Varje grupp samlas sedan vid en kon. På din signal springer en elev från varje grupp in i ringen och hämtar en bild. När de hämtat en bild hjälps gruppen åt att skriva en passande mening på en mini-whiteboard. När gruppen är klar lägger de tillbaka bilden i mitten av ringen och hämtar en ny. Bestäm i förväg hur länge övningen ska pågå, t.ex. att eleverna får samla bilder och skriva meningar i fem minuter.

Elever som behöver stöd kan använda en iPad med talsyntes att skriva på, alternativt tala in sin mening på iPaden.

Förslag på varianter

- Meningen måste innehålla t.ex. minst tre ord.
- Meningen måste innehålla ett adjektiv.

skatt

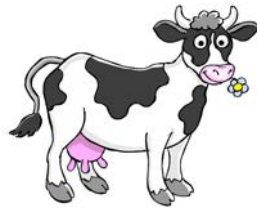
mus

anka

skägg

ko

glass

kock

boll

ros

yxa

raket

tax

myra

lok

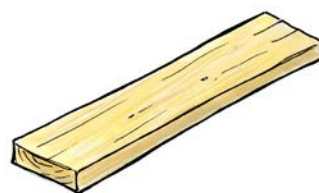
pil

katt

hus

planka

ägg

sko

tass

lock

troll

nos

byxa

paket

sax

4

fyra

bok

bil

skatt	mus	anka
skägg	ko	glass
kock	boll	ros
yxa	raket	tax
myra	lok	pil

katt

hus

planka

ägg

sko

tass

lock

troll

nos

byxa

paket

sax

fyra

bok

bil

Bilaga 3a (1 av 5) – Skattkistor och guldpengar

1

2

3

4

5

6

Bilaga 3a (2 av 5) – Skattkistor och guldpengar

7

8

9

10

11

12

Bilaga 3a (3 av 5) – Skattkistor och guldpengar

13

14

15

16

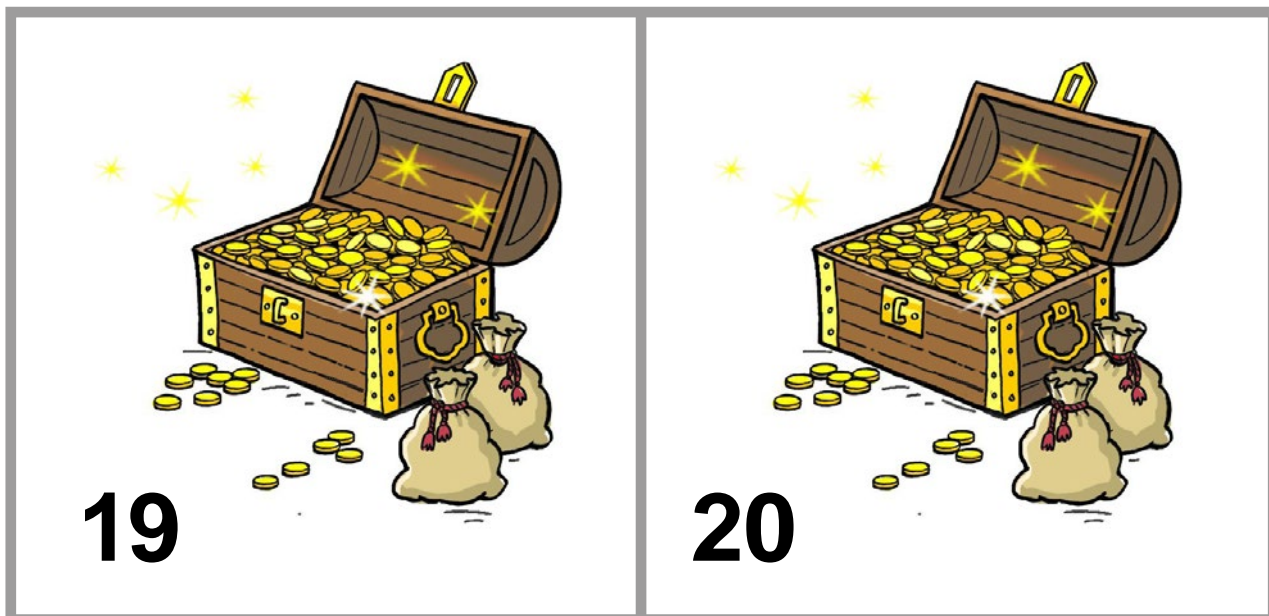
17

18

Bilaga 3a (4 av 5) – Skattkistor och guldpengar

Bilaga 3a (5 av 5) – Skattkistor och guldpenngar

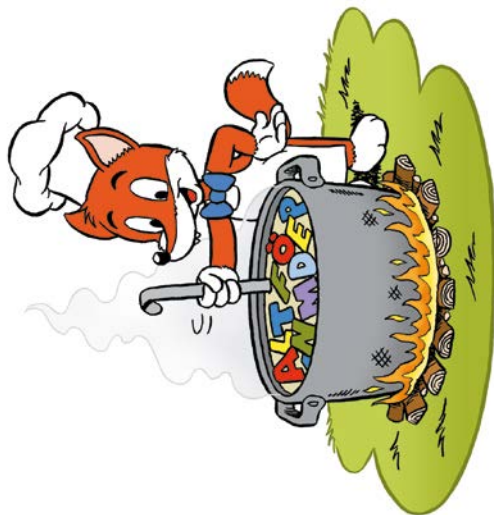
Bilaga 3b – Frågor

Förslag på frågor till skattjakten

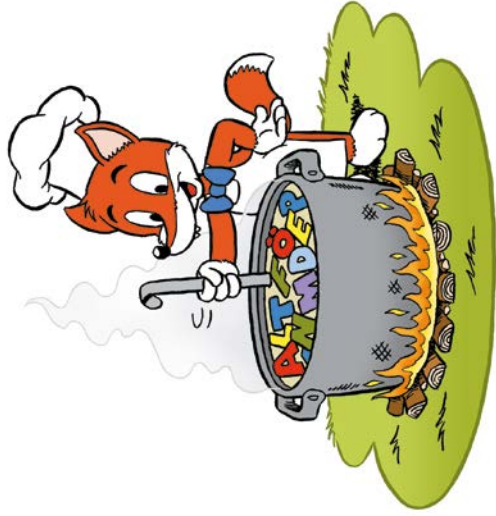
1. Var hör ni **m** i ordet **mus**? I början, inuti eller i slutet?
2. Vilket är det första ljudet i ordet **mamma**?
3. Var hör ni **n** i ordet **nål**? I början, inuti eller i slutet?
4. Vilket är det sista ljudet i ordet **kastrull**?
5. Hur många bokstäver är det i ordet **sko**?
6. Hur stavas ordet **orm** ?
7. Hur många vokaler är det i ordet **mus**?
8. Hur stavas ordet **ko**?
9. Vem i ert lag har längst förnamn?
10. Vem i ert lag har flest vokaler i sitt förnamn?
11. Var hör ni **a** i ordet **katt**? I början, inuti eller i slutet?
12. Säg ett ord som rimmar på **pil**.
13. Säg ett ord som rimmar på **sill**.
14. Rimmar orden **ko** och **sko**?
15. Säg minst två namn som börjar på bokstaven **a**.
16. Var hör ni bokstaven **i** i ordet **sil**? I början, inuti eller i slutet?
17. Kan ni komma på ett ord som innehåller två vokaler?
18. Säg två ord som rimmar.
19. Var hör ni **s** i ordet **åskar**? I början, inuti eller i slutet?

konsonanter

vokaler

Bilaga 5 (1 av 5) – Bilder att skriva meningar till

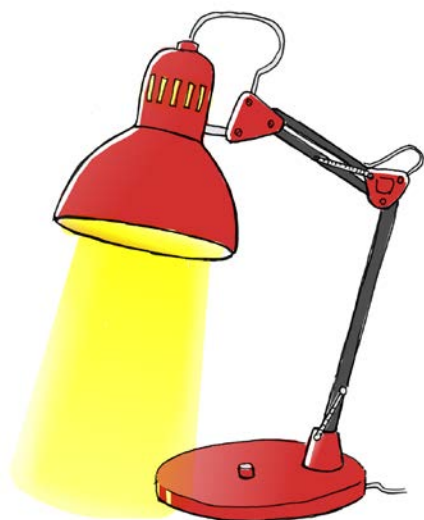
Bilaga 5 (2 av 5) – Bilder att skriva meningar till

Bilaga 5 (3 av 5) – Bilder att skriva meningar till

Bilaga 5 (4 av 5) – Bilder att skriva meningar till

Bilaga 5 (5 av 5) – Bilder att skriva meningar till

